www.turkishstudies.net/education

Turkish Studies - Educational Sciences

eISSN: 2667-5609

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

Sponsored by IBU

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi (Afyonkarahisar Örneği)*

*Determination Of Information Literacy Levels Of Turkish Teacher Candidates
(The Case Of Afyonkarahisar)*

Özge Karakaş Yıldırım** - Aliye İlkay Yemenici***

Abstract: Our age, where access to information is extremely easy, requires the ability to distinguish correct information. Being able to choose the correct one among the various sources in any subject has brought a different kind of literacy to the literature. Information literacy requires skills such as considering the information as a need and choosing the most effective and correct way to reach the information in accordance with the individual's needs. In this study, it has been investigated whether there is a relationship between information literacy levels of Turkish teacher candidates in terms of gender, grade level and graduated high school variables. The study was carried out with 219 students in 1st, 2nd, 3rd and 4th grades and studying Turkish education at faculty of education in Afyon Kocatepe University. The data were collected by "Information Literacy Scale" which has 29 items and developed by Adıgüzel (2011). Also Cronbach alpha coefficient for scale was found as .928. Some of the results of this study can be summarized as follows: It was determined that information literacy levels of teacher candidates differed in some sub-dimensions of the scale according to the gender variable. For example; It was found that there was a significant difference between male and female students in terms of ethical and legal arrangements in using information and this difference was in favor of female students. When we examine the high school graduation variable, it is revealed that there is a significant difference between Anatolian High School and General High School graduates in favor of Anadolu High School graduates.

Structured Abstract: Introduction In a rapidly changing world order, information is produced rapidly as it consumed rapidly. One of the biggest problems of our era is to reach the right information with the right research. In order to choose the right information we need, we must have a number of different skills.

* Bu araştırma, 15-18 Ekim 2015 tarihli 8. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

** Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

PhD. Student, Sakarya University, Institute of Educational Sciences

ORCID 0000-0002-7838-8880

ozgekarakas@windowslive.com

*** Arş. Gör. Dr. Afyonkocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Res. Asst. Dr. Afyonkocatepe University, Faculty of Education, Department of Social Sciences and Turkish Language Education

ORCID 0000-0003-2460-5998

aliye_ilkay@hotmail.com

Cite as/ Atf: Karakaş Yıldırım, Ö. & Yemenici, A.İ. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi (Afyonkarahisar örneği), *Turkish Studies - Education*, 15(3), 2303-2316. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.41885>

Received/Geliş: 21 February/Şubat 2020

Accepted/Kabul: 20 June/Haziran 2020

Copyright © INTAC LTD, Turkey

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 25 June/Haziran 2020

CC BY-NC 4.0

Information literacy is one of these skills. Information literacy is the ability to find and use the information needed to solve problems and make decisions. More broadly, information literacy includes some skills such as needing information, researching, analyzing, synthesizing and evaluating information, and knowing where to use the obtained information. The aim of this study was to determine the level of information literacy of Turkish teacher candidates in the 1st, 2nd, 3rd and 4th grade. The study was carried out with 219 students in 1st, 2nd, 3rd and 4th grades and studying Turkish education at faculty of education in Afyon Kocatepe University.

Literature Review

“In the last century, the information that every individual in the society needs for their work is growing at a surprisingly rapid rate, regardless of whether they are women or men, rich or poor, and adults or children” (Naik ve Padmini, 2014: 92). The concept of literate has changed over the years. Although the concept of literacy is related to reading and writing, it also includes the ability to use technology to collect and transmit information in the 21st century (Pilgrim & Martinez, 2013). The concept of information literacy, which was used in history to refer to the literacy skills required for accessing information and problem solving (Pilgrim & Martinez, 2013), first appeared in 1974. It was proposed by Paul G. Zurkowski, president of the Information Industry Association. This concept has spread all over the world both in the field of librarianship and outside of librarianship (Kurbanoğlu, 2010; Pilgrim & Martinez, 2013). We cannot address information literacy alone, independently of mental skills and other literacy genres. Because information literacy is the basis of other literacy. It is an undeniable fact that information literacy, which means “reaching information, evaluating information and using it in various sources” (Doyle, 1992), is one of the basic competences required in our life in the information age. The information age requires to find, use and transfer the information needed in every field, in short, to be good information consumers (Kurbanoğlu and Akkoyunlu, 2001: 81). Within the framework of information literacy standards, a student at higher education level has skills such as determining the scope of the information he/she needs, accessing the information effectively he/she needs, evaluating information and information resources critically, combining the information he /she reaches and using this information for a specific purpose (Association for College and Research Libraries [ACRL], 2000).

Method

This study is a descriptive research based on the survey model. The survey models aim to reveal and describe the research topic that existed in the past or continues to exist today (Karasar, 2005). The data were collected by “Information Literacy Scale” which has 29 items and developed by Adıgüzel (2011). Also Cronbach alpha coefficient for scale was found as .928. Scale is a 5-point Likert type and consists of 29 items and four sub-dimensions titled information need, access to information, use of information, ethical and legal regulation in using information. In the data collection part, personal information form and information literacy scale were applied to prospective teachers simultaneously. SPSS 15.0 statistical package program and Microsoft Excel program were used for data analysis. Mann Whitney U test was used for comparing two groups of quantitative data and Kruskal Wallis test was used for comparison between more than two groups.

Findings and Discussion

In this study in the descriptive survey model, it was revealed that gender factor was an effective variable in some sub-dimensions of information literacy, the type of high school graduated had an effect on information literacy, and some sub-dimensions of information literacy differed according to class levels. In the study where Önal and Çetin (2014) investigated the information literacy levels of pre-service teachers in terms of various variables, it was found that the average score of female students in the difficulties they encountered in accessing, sharing and processing information was higher than male students, but this difference was not significant. When the information literacy levels of teacher candidates were examined in terms of high school graduation variable, it was found that there was a significant difference in the use of information and ethical and legal regulation in using information. It was determined that the students who graduated from Anatolian High School and graduated from Technical High School had a higher average than the students who graduated from General High School. In the study of Argon et al. (2008), the information literacy skills of foreign language high schools and general high schools were compared and no significant difference was found between the two high school types. In addition, the highest score that can be obtained from the scale used in the study is 145. Information literacy of Turkish teacher candidates in the sample group was found as 114.11. In this case, we can say that the level of information literacy of Turkish teacher

candidates is not high. In a similar study carried out by Özbay and similar (2013), teacher candidates' knowledge literacy levels were described as low. Aldemir (2004), in his research on teacher candidates, determined that teacher candidates did not improve their knowledge literacy skills in all aspects.

Conclusions and Suggestions

To develop information literacy levels, information literacy courses should be included in the university curricula in order to transmit and share the information that is the basis of their student and teaching life, to reach the right information and to direct their students to this information in the future. In addition, it is important that students take this information literacy courses in the first or second grades in order to gain the skills to explore and present the knowledge that they will use throughout their life, even when they are teachers. Universities are a science center. Therefore, the information literacy course should be in every department, but these skills that the teacher candidates will instill in their students require that course take priority in the curriculum of the faculties of education. The faculty members should also help students to gain awareness of information literacy with lifelong learning skills by making activities and projects on researching, presenting information.

Keywords: Turkish Education Department, literacy, information literacy, teacher candidates, literacy genres.

Öz: Bilgiye ulaşmanın son derece kolay olduğu çağımız, doğru bilgiyi ayırt etme becerisini gerekli kılmaktadır. Herhangi bir konuda karşımıza çıkan çeşitli kaynaklar arasından doğrusunu seçebilmek farklı bir okuryazarlık türünü alanyazına kazandırmıştır. Bilgi okuryazarlığı, bireyin bilgiyi bir ihtiyaç olarak görmesi ve ihtiyaç duyduğu bilgiye ulaşmada en etkili ve doğru yolu tercih etmesi, ulaştığı bilgiyi yerinde kullanması gibi becerileri gerektirmektedir. Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyleri ile bilgi okuryazarlığı düzeylerinin cinsiyet, sınıf düzeyi ve mezun olunan lise değişkenleri arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Çalışma, 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında 1.,2.,3. ve 4. sınıfta öğrenim görmekte olan 219 Türkçe öğretmeni adayıyla sınırlı tutulmuştur. Veriler, Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilen, güvenirlik alpha katsayısı .928 bulunan ve 29 maddeden oluşan “Bilgi Okuryazarlık Ölçeği” aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan bazıları şu şekildedir: Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre ölçeğin bazı alt boyutlarında farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Örneğin; bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenlemede kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılığın kız öğrenciler lehine olduğu tespit edilmiştir. Lise mezuniyeti değişkenini incelediğimizde ise, Anadolu Lisesi ve Genel Lise mezunu öğrenciler arasında Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, okuryazarlık, bilgi okuryazarlığı, öğretmen adayları, okuryazarlık türleri.

Giriş

Gelişen teknoloji, değişen yaşam standartları okuryazarlık kavramının da yeni anlamlar kazanmasına yol açmıştır. Okuryazarlık, Türkçe Sözlük'te (2009) “okuryazar olma durumu”, okuryazar ise “okuması yazması olan, öğrenim görmüş (kimse)” olarak tanımlanmaktadır. Okuryazar kavramı, yıllar içinde değişikliğe uğramış ve bu kavram, farklı açılardan ele alınmıştır. Okuma-yazma çalışmalarının temelini oluşturan bu kavramın birbirinden farklı tanımlarının yapılmasının ve okuryazarlık türlerinin artmasının altında, değişen koşulların ve ihtiyaçların çeşitliliği ile okuma-yazma öğretimi anlayışının gelişimi vardır (Güneş, 1997:499). Modern toplum hayatında teknolojinin gelişimine de paralel olarak okuryazarlık düzeyleri yükselmiş, bununla birlikte yazılı, görsel ve işitsel bilgi kaynakları çoğalmış dolayısıyla bilgi üretimi de artmıştır. Yaşanan bu gelişmeler yeni ihtiyaçlar doğurmuş ve bu ihtiyaçlar beraberinde birden çok okuryazarlık çeşidinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Farklı boyutlar ve anlamlar kazanan “okuryazar” sözcüğü bilgi çağı olarak da adlandırılan bu yeni dönemde yanına farklı sözcükler alıp, tamlamalar kurarak temel okuryazarlık anlamının dışında kullanılmaya başlanmıştır. Çevre okuryazarlığı, ekonomi okuryazarlığı, grafik okuryazarlığı, hukuk okuryazarlığı, trafik

okuryazarlığı, siyaset okuryazarlığı, tüketici okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı bu kullanımlara örnektir. “Bu kavramların ortak noktaları ise ait olduğu disipline ya da konuya ilişkin değişimlere uyum sağlayabilme becerisidir” (Polat, 2006: 253).

Büyük bir hızla değişen dünya düzeninde her an yeni bir bilgi üretilmektedir. “Son yüzyılda, kadın-erkek, zengin-fakir, yetişkin-çocuk ayrımı yapılmadan toplumdaki her bireyin işi için gereksinim duyduğu bilgi şaşırtıcı bir şekilde hızla büyümektedir” (Naik ve Padmini, 2014: 92). Hızla büyüyen bilgi, aynı hızla da üretilip tüketilmektedir. Bilginin hızlı bir şekilde üretildiği ve tüketildiği böyle bir ortamda her kesimden insan sürekli bir bilgi yüklenmesine maruz kalmaktadır. Bu bilgi tüketimi, doğru ve yanlış bilginin ayrımını da zorlaştırmaktadır. “En temel özelliği, bilgi miktar ve yayılma hızındaki artış olan bilgi çağında...” (Erdem ve Akkoyunlu, 2002: 125), bilginin üretim ve tüketim hızının yanında bilgiye ulaşmak da eskisinden çok daha kolay hale gelmiştir. Önceleri kütüphanelerde saatlerce araştırma yapmak gerekirken, günümüzde oturduğumuz yerden birçok bilgiye ulaşabilmekteyiz. Ancak bilgiye ulaşmanın bu kadar kolay olması, ulaşılan bilgi miktarında artışı, bu da aşırı bilgi yükünü beraberinde getirmiştir (Saatçioğlu ve diğerleri, 2003). Ayrıca günümüzün en büyük sorunlarından biri artan bilgi içerisinde doğru olanı seçebilmektir. Çeşitli formlarda bize sunulan bilgi içerisinde doğru ve ihtiyacımız olanı seçebilmemiz için birtakım farklı becerilere sahip olmamız gerekmektedir. Bu nitelik ve becerilerin başında da bilgi okuryazarlığı gelir. Okuryazarlık kavramı her ne kadar okuma ve yazma ile ilişkili olsa da 21. yüzyılda, bilgi toplama ve bu bilgiyi iletme için teknolojiyi kullanma yeteneğini de içermektedir (Pilgrim ve Martinez, 2013). Tarihte, bilgiye ulaşma ve problem çözme için gerekli olan okuryazarlık becerilerine atıfta bulunmak için kullanılan (Pilgrim ve Martinez, 2013) bilgi okuryazarlığı kavramı ilk olarak 1974 yılında ortaya çıkmıştır. Bilgi Endüstrisi Derneği (Information Industry Association) başkanı olan Paul G. Zurkowski tarafından ortaya atılan ve “...problemleri bilgisel çözümlerle biçimlendiren temel kaynaklarla birlikte bilgi araçlarının geniş aralığından faydalanmak için kullanılan...” (Naik ve Padmini, 2014) bu kavram, hem kütüphanecilik alanında hem de kütüphanecilik dışında dünya geneline yayılmıştır (Kurbanoğlu, 2010; Pilgrim ve Martinez, 2013). Amerikan Kültür Birliği’nin (ALA) 1998 yılında yayımladığı bir raporda, bilgi okuryazarı olan bireylerin bilgiye gereksinim duyduğunu anlayabilmesi, gereksinim duyduğu bu bilgiyi bulabilmesi, bilginin güvenilirliğini değerlendirebilmesi ve bu bilgiyi etkili bir şekilde kullanabilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur (ALA, 1998; aktaran, Pilgrim ve Martinez, 2013: 61). “...bilginin ne zaman ve neden gerekli olduğunu, nerede bulunacağını ve etik olarak nasıl değerlendirileceğini, kullanılacağını bilme süreci” (Naik ve Padmini, 2014: 92) olan bilgi okuryazarlığı, aynı zamanda problem çözmek ve karar vermek için ihtiyaç duyulan bilgiyi bulma ve kullanma becerisidir. Bilgi okuryazarı olan bir bireyden, olası bir kaos durumunda, çözüme ulaştıracak bilgi kaynaklarına giden yolu bulabilmesi, gerekli bilgileri alıp çözüm için kullanabilmesi beklenir. Bilgi okuryazarlığını tek başına, zihinsel becerilerden ve diğer okuryazarlıklardan bağımsız bir şekilde ele almamız mümkün değildir. Çünkü bilgi okuryazarlığı, diğer okuryazarlıkların da temelinde yer alan “bilgiye ihtiyaç duyulduğunu anlayabilme, bilgiyi etkin ve etkili bir şekilde bulma, bilgiyi eleştirel bir şekilde değerlendirebilme, bilgiyi mevcut bilgilerle organize ve entegre edebilme, bilgiyi etik ve yasal olarak kullanabilme ve tüm bu faaliyetleri etkin bir şekilde yürütebilme becerilerini içerir” (UNESCO, 2006). Bunların dışında ise birçok farklı okuryazarlık becerilerini, zihinsel ve bireysel becerileri de içinde barındıran bilgi okuryazarlığı kavramını, kapsamlı bir şekilde Kurbanoğlu (2010:743) şöyle açıklar:

“Bilgi ihtiyacını fark etme, bilgi ihtiyacını tanımlama, bilgi arama stratejileri geliştirme, bilgi arama, bulma, seçme, değerlendirme, kullanma, sınıflama, düzenleme, yorumlama, yeni bilgiyi mevcut bilgiyle bütünleştirme ve iletme gibi bilgi becerilerinin; muhakeme yürütebilme, karar verebilme, problem çözebilme, analitik düşünebilme, eleştirel düşünebilme, sentez yapabilme, yaratıcı düşünebilme, yeni bilgi üretebilme, geçmiş deneyimlerden yararlanarak bilgi ve beceri transferi yapabilme ve bilgiyi içselleştirme gibi üst düzey düşünme becerilerinin; iletişim, ekip çalışması, işbirliği,

kişisel motivasyon, uyum sağlama gibi bireysel becerilerin; fonksiyonel okuryazarlık, bilgisayar okuryazarlığı, ağ okuryazarlığı kütüphane okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, görsel okuryazarlık gibi çeşitli okuryazarlık becerilerinin birleşiminden oluşur.”

Kurbanoğlu'nun bilgi okuryazarlığı ile ilgili bu kapsamlı tanımı; bilgi becerileri, üst düzey düşünme becerileri ve bireysel beceriler ile bilgi okuryazarlığıyla ilişkili diğer okuryazarlık becerilerini temel almaktadır.

En basit şekilde “bilgiye ulaşma, bilgiyi değerlendirme ve çeşitli kaynaklarda kullanabilme” (Doyle, 1992) anlamına gelen bilgi okuryazarlığının, bilgi çağında hayatımızda gerekli olan temel yeterliliklerden biri olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Zamanla diğer okuryazarlıkların bazılarını kapsayan ortak bir terim olarak da kullanılan bilgi okuryazarlığı, süreç içerisinde öğrenmeden anlam çıkarmak için sadece becerilerin öğrenilmesini değil, aynı zamanda yeni bir düşünme yöntemini de gerektirir (Naik ve Padmini, 2014). Bu yeni düşünme yöntemi ise üst düzey becerileri içermektedir. Özellikle öğrenmenin okullarla sınırlı kalmadığı ve yaşam boyu devam ettiği günümüzde, aynı zamanda yaşam boyu öğrenme becerisi olan bu okuryazarlık türü ile birlikte öğrencilere problem çözme, araştırma, öğrenmeyi öğrenme gibi beceriler kazandırılmaktadır. Yaşam boyu öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme için bilgi okuryazarlığının da temelini oluşturan bilgiye ulaşma, bilgiyi değerlendirme ve kullanma becerileri karşımıza çıkmaktadır (Akkoyunlu ve Kurbanoğlu, 2002). Bilgi ihtiyacını hissetme, bilgiyi araştırma ve kullanma becerileri hayatımızın her anında olduğundan, bu becerilerin bireylere kazandırılması son derece önemlidir. Çünkü günümüzde bilgiye ulaşabilen, bilgiyi değerlendirebilen, yorumlayabilen bireyler, toplumların gelişmesi açısından bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. İhtiyaç duyulan bireylerin yetişmesine ve dolayısıyla da toplumun gelişmesine katkı sağlayan en önemli kurum eğitim kurumlarıdır. Bu sebeple de özellikle örgün eğitimini tamamlamış bir bireyin bilgiye nasıl ulaşacağını, onu nerede, nasıl kullanacağını bilmesi gerekir. Çünkü içinde yaşadığımız bilgi çağı, her alanda ihtiyaç duyulan bilgiyi bulmayı, kullanmayı ve aktarmayı kısacası iyi birer bilgi tüketicisi olmayı gerektirir (Kurbanoğlu ve Akkoyunlu, 2001: 81).

Yükseköğretim seviyesindeki bir öğrencinin bilgi okuryazarlığı standartları çerçevesinde, ihtiyaç duyduğu bilginin kapsamını belirleyebilmesi, ihtiyaç duyduğu bilgiye etkin bir şekilde ulaşabilmesi, bilgi ve bilgi kaynaklarını eleştirel olarak değerlendirebilmesi, kendi ön bilgileri ile ulaştığı bilgiyi birleştirebilmesi, belli bir amaç doğrultusunda bu bilgiyi kullanabilmesi gibi becerilere sahip olması beklenmektedir (Association for College and Research Libraries [ACRL], 2000). Bu sebeple, üniversite öğrencilerinin bilgiyi arama, bulma, ulaştığı bilgiyi değerlendirebilme, bilgiye karşı eleştirel bir şekilde yaklaşma gibi becerileri kazanması gerekmektedir. Öğretmen adaylarının ise hem kendileri için hem de öğretmen oldukları takdirde öğrencilerine aktarabilmeleri için bilgi okuryazarlığı becerilerini kazanmaları önemlidir. Bilgiye ulaşma ve bilgiyi üretme, dil becerileri (dinleme/izleme, okuma) aracılığı ile gerçekleştiğinden; kütüphaneye erişim, yazılı, görsel ve işitsel bilgi kaynaklarından yararlanma ve araştırma süreçlerinde öğrencilere yol gösterme konusunda Türkçe öğretmenlerine önemli görevler düştüğünden, çalışma Türkçe öğretmeni adayları ile yürütülmüştür. Ayrıca 2006 Türkçe Öğretim Programı'nda (MEB, 2006), öğrencilere kazandırılması gereken temel beceriler içerisinde, eleştirel düşünme, araştırma, problem çözme, bilgi teknolojilerini kullanma, karar verme becerileri doğrudan bilgi okuryazarlığı kavramıyla ilişkilidir. Gelecekte öğrencilere bu temel becerileri kazandıracak olan Türkçe öğretmeni adaylarının da bu becerilere sahip olmaları dolayısıyla da bilgi okuryazarı olmaları beklenir.

Bu çalışmanın amacı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında 1.,2.,3. ve 4. sınıfta öğrenim görmekte olan Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerini belirlemektir.

Bu amaç çerçevesinde araştırma kapsamında şu sorulara yanıt aranmıştır:

1- Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlığı ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalamalarının sınıf düzeyine göre dağılımı nasıldır?

2-Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyi, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3-Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyi, mezun olunan lise türü açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4-Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyi, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu çalışma tarama modeline dayanan betimsel nitelikli bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte var olan ya da günümüzde de varlığını devam ettiren araştırma konusunu olduğu gibi ortaya koymayı, betimlemeyi amaçlamaktadır (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 1.,2.,3. ve 4. sınıf düzeylerindeki 219 Türkçe öğretmeni adayı oluşturmaktadır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine ve Sınıf Düzeylerine Ait Bilgiler

		Sınıf				Toplam	
		1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf		Sıklık
Cinsiyet	Kız	40	47	40	35	162	%74,0
	Erkek	18	10	18	11	57	%26,0
Toplam		58	57	58	46	219	%100
Sıklık		%26,5	%26,0	%26,5	%21,0	%100	

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyine ait bilgilere yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların %74’ü (162 kişi) kız, % 26’sı (57 kişi) erkek öğrencilerden; %26,5’i (58 kişi) 1.sınıf, %26’sı (57 kişi) 2.sınıf, %26,5’i (58 kişi) 3.sınıf ve %21’i (46 kişi) 4.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Sınıf düzeylerinde araştırmaya katılanların sayısında dengeli bir dağılım olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türlerine Ait Bilgiler

Mezun Oldukları Lise Türleri	Sıklık	%
Anadolu Lisesi	87	39,7
Anadolu Öğretmen Lisesi	18	8,2
Genel Lise	80	36,5
Teknik Lise/Meslek Lisesi	25	11,4
Açık Lise	5	2,3
Anadolu İmam Hatip Lisesi	3	1,4
Sosyal Bilimler Lisesi	1	,5
Toplam	219	100,0

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne ait bilgiler verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %40’ı (87 kişi) Anadolu Lisesi, %8’i (18 kişi) Anadolu Öğretmen Lisesi, %36’sı (80 kişi) Genel Lise, %11’i (25 kişi) Teknik Lise/ Meslek Lisesi, %2’si (5 kişi) Açık Lise, %1’i (3 kişi) İmam Hatip Lisesi, %1’i (1 kişi) Sosyal Bilimler Lisesi mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Bilgi Okuryazarlık Ölçeği. Çalışmada öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık durumlarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilen, güvenilirlik alpha katsayısı .928 bulunan “Bilgi Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır. Bu çalışmada yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ise güvenilirlik alpha katsayısı .895 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliğini ortaya koymak için 38 madde üzerinden yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda, işlemeyen 9 madde ölçekten atılarak 29 madde ile analiz tekrarlanmış ve döndürme sonucu faktör yük değerleri .460 ile .796 arasında olan maddelerden bilgi ihtiyacını tanımlama (8), bilgiye erişme (11), bilgiyi kullanma (5), bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenlemeler (5) olarak dört farklı alt boyut elde edilmiştir. Ölçek, 5’li likert tipinde derecelendirilmiştir. Bu derecelendirmeler; hiçbir zaman (1), ara sıra (2), bazen (3), çoğu zaman (4), her zaman (5) şeklindedir.

Kişisel Bilgi Formu. Çalışmada öğretmen adaylarının özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyet, mezun oldukları lise türü ve üniversitede okumakta oldukları sınıf düzeyini belirlemeye yönelik araştırmacılar tarafından hazırlanmış bilgi formudur.

Verilerin toplanması kısmında kişisel bilgi formu ve bilgi okuryazarlığı ölçeği öğretmen adaylarına aynı anda uygulanmıştır. Derse giren öğretim elemanlarıyla görüşülüp uygun zaman saptandıktan sonra araştırmacılar tarafından gerekli açıklamalar yapılmış ve öğretmen adaylarından ölçeği cevaplamaları istenmiştir. Cevaplamada herhangi bir zaman sınırı konulmamıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 15.0 istatistik paket programı ve Microsoft Excel programı kullanılmıştır. Yapılan normallik testi ile Shapiro Wilk değerinin .018< .05 çıkması, verilerin normal bir dağılıma sahip olmadığını göstermiştir. Bu sebeple, çalışma verileri değerlendirilirken niceliksel verilerin iki grup karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Sonuçlar %95’lik güven aralığında, anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya ait bulgular tablolar halinde sunularak tabloların altında açıklamalara yer verilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Bilgi Okuryazarlığı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Aritmetik Ortalamalarının Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı

Sınıf Düzeyi	Aldıkları toplam puan	Aritmetik ortalama
1. Sınıf	6716	115,79
2. Sınıf	6646	116,59
3. Sınıf	6406	110,44
4. Sınıf	5223	113,54

Tablo 3’te öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ölçeğinden aldıkları toplam puanlar ve aritmetik ortalamaları verilmiştir. Tabloya göre, öğretmen adaylarının aldıkları puanlar, sınıf düzeyinde incelendiğinde, sınıf düzeyi arttıkça puanlarda azalma olduğu gözlenmiştir. Bilgi okuryazarlığı ölçeğinden alınan en düşük ortalamanın 3. sınıf, en yüksek ortalamanın ise 2. sınıf düzeyindeki öğrencilere ait olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Bilgi Okuryazarlık Düzeylerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Mann- Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	U	p
Bilgi İhtiyacını Tanımlama	Kız	162	110,29	17867,50	-,116	4569,500	,908
	Erkek	57	109,17	6222,50			
Bilgiye Erişme	Kız	162	108,89	17639,50	-,439	4436,500	,439
	Erkek	57	113,17	6450,50			
Bilgiyi Kullanma	Kız	162	109,58	17752,00	-,166	4549,000	,868
	Erkek	57	111,19	6338,00			
Bilgiyi Kullanmada Etik ve Yasal Düzenleme	Kız	162	117,16	18980,00	-	3457,000	,005
	Erkek	57	89,65	5110,00			

Tablo 4'te örneklem grubundaki öğrencilerin bilgi okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine dair bulgular verilmiştir. Bilgi ihtiyacını tanımlama boyutunda kız öğrencilerin sıra ortalaması 110,29; erkek öğrencilerin sıra ortalaması 109,17'dir. Bilgi okuryazarlık düzeylerinden bilgi ihtiyacını tanımlama boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur ($U = 4569,500$; $p > ,05$). Bilgiye erişme boyutunda da kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Kız öğrencilerin sıra ortalaması 108,89; erkek öğrencilerin sıra ortalaması ise 113,17'dir ($U = 4436,500$; $p > ,05$). Bilgiyi kullanma boyutunda kız öğrencilerin sıra ortalaması 109,58; erkek öğrencilerin sıra ortalaması ise 111,19'dur. Burada da herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($U = 4549,000$; $p > ,05$). Bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenleme boyutu incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu ve bu anlamlı farklılığın kız öğrenciler lehine olduğu tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin sıra ortalaması 117,16; erkek öğrencilerin sıra ortalaması ise 89,65'tir ($U = 18980,00$; $p < ,05$).

Tablo 5: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türlerine Göre Bilgi Okuryazarlık Düzeylerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Mezun Oldukları	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Bilgi İhtiyacı	Lise Türleri						
	Anadolu Lisesi	87	118,84				
	AÖL	18	91,53				
	Genel Lise	80	102,29				
	Teknik	25	113,42				
	L./Meslek L.			6	6,453	,374	Yok
	Açık Lise	5	122,90				
	AIHL	3	141,17				
	Sosyal Bilimler Lisesi	1	46,50				
	Anadolu Lisesi	87	118,53				
Bilgiye Erişme	AÖL	18	100,25				
	Genel Lise	80	98,93				
	Teknik	25	114,82				
	L./Meslek L.			6	8,002	,238	Yok
	Açık Lise	5	130,70				
	AIHL	3	161,30				
	Sosyal Bilimler Lisesi	1	50,50				
	Anadolu Lisesi	87	111,57				
	AÖL	18	106,39				
	Genel Lise	80	105,56				
Bilgiyi Kullanma	Teknik			6	2,819	,831	Yok
	L./Meslek L.	25	118,90				
	Açık Lise	5	119,10				
	AIHL	3	137,50				
	Sosyal Bilimler Lisesi	1	43,00				
	Anadolu Lisesi	87	123,84				Anadolu Lisesi- Genel Lise
	AÖL	18	93,36				
	Genel Lise	80	91,84			,008	
	Teknik	25	124,22	6	17,507		Genel Lise- Teknik Lise/Meslek Lisesi
	L./Meslek L.						
Bilgiyi Kullanmada Etik ve Yasal Düzenleme	Açık Lise	5	145,40				
	AIHL	3	142,83				
	Sosyal Bilimler Lisesi	1	27,50				

Tablo 5'te araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine göre bilgi okuryazarlık düzeylerinin gösterdiği değişime yönelik değerler verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türlerinin bilgi ihtiyacı, bilgiye

erişme, bilgiyi kullanma alt boyutları üzerinde bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Ancak bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenleme boyutunda mezun olunan lise türünün etkisi olduğu tespit edilmiştir. Tablo 5'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türlerinin bilgi okuryazarlığı alt boyutlarından bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenlemede anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı tespit edilmiştir [$\chi^2(6)=17,507$; $p<.05$]. Anlamlı farkın kaynağını bulmak için yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler ile (SO= 95,30) Genel Lise mezunu öğrenciler (SO= 71,71) arasında Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık vardır ($U=2496,500$; $p< ,01$). Bir diğer farklılık ise Genel Lise mezunu öğrenciler (SO= 49,06) ile Teknik Lise/Meslek Lisesi mezunu öğrenciler (SO= 65,62) arasındadır ve anlamlı farklılık Teknik Lise/Meslek Lisesi mezunu öğrenciler lehinedir ($U=684,500$; $p< ,05$).

Tablo 6: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Bilgi Okuryazarlık Düzeylerinin Değişip Değişmediğine İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p	Anlamlı Fark
Bilgi İhtiyacı	1.Sınıf	58	117,47	3	2,025	,567	Yok
	2.Sınıf	57	112,68				
	3.Sınıf	58	101,41				
	4.Sınıf	46	108,10				
Bilgiye Erişme	1.Sınıf	58	114,69	3	3,413	,332	Yok
	2.Sınıf	57	119,18				
	3.Sınıf	58	98,97				
	4.Sınıf	46	106,63				
Bilgiyi Kullanma	1.Sınıf	58	119,23	3	10,407	,015	1.Sınıf- 3. Sınıf
	2.Sınıf	57	116,91				2.Sınıf- 3.Sınıf
	3.Sınıf	58	87,17				3.Sınıf- 4.Sınıf
	4.Sınıf	46	118,58				1.Sınıf- 3.Sınıf
Bilgiyi Kullanmada Etik ve Yasal Düzenleme	1.Sınıf	58	127,09	3	14,729	,002	1.Sınıf- 3.Sınıf
	2.Sınıf	57	122,28				1.Sınıf- 4. Sınıf
	3.Sınıf	58	87,34				
	4.Sınıf	46	101,80				

Tablo 6'da araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine bağlı bilgi okuryazarlık düzeylerine ait değerler verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeylerinin bilgi ihtiyacı ve bilgiye erişme boyutları üzerinde bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Ancak bilgiyi kullanma ve bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenleme boyutları üzerinde bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Tablo 6'ya göre bilgi okuryazarlığında bilgiyi kullanma boyutunda sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$\chi^2(3)=10,407$; $p<.05$]. Anlamlı farkın kaynağını bulmak için yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre birinci sınıf öğrencileri (SO=66,79) ile üçüncü sınıf öğrencileri (SO=50,21) arasında birinci sınıf öğrencileri lehine anlamlı bir farklılık vardır ($U=1201,00$; $p<.05$). Bir diğer anlamlı farklılık ikinci sınıf öğrencileri (SO=69,19) ile üçüncü sınıf öğrencileri (SO=50,21) arasındadır ve anlamlı farklılık ikinci sınıflar lehinedir ($U=1186,000$; $p<.05$). Yapılan analizler sonucunda üçüncü sınıf öğrencileri (SO=46,02) ile dördüncü sınıf öğrencileri (SO=60,67) arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılık dördüncü sınıf öğrencileri lehinedir ($U=958,000$; $p<.013$). Bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenleme boyutunda araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir [$\chi^2(3)=14,729$; $p<.01$]. Anlamlı farkın kaynağını bulmak için yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre birinci sınıf öğrencileri ile (SO= 68,63) üçüncü sınıf

öğrencileri (SO= 48,37) arasında birinci sınıf öğrencileri lehine anlamlı bir farklılık vardır (U=1094,500; $p < ,01$). Bir diğer farklılık ise birinci sınıf öğrencileri (SO= 57,69) ile dördüncü sınıf öğrencileri (SO= 45,96) arasındadır ve anlamlı farklılık birinci sınıf öğrencileri lehinedir (U=1033,000; $p < ,05$).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Her alanda değişimlerin yaşandığı çağımızda, bilginin formu da değişmekte ve bilgi, karşımıza farklı şekillerde çıkmaktadır. Bilginin sıklıkla üretildiği ve çok geniş alana yayıldığı bilgi çağında bilgiye ulaşmak, onu doğru yerde kullanmak ayrı bir beceri gerektirmektedir. Bilgi okuryazarlığı olarak adlandırılan bu beceri, bilgiyi araştırmayı, bilgiye ulaşmayı, bilgiyi analiz etmeyi, değerlendirmeyi ve nerede, ne zaman kullanacağını bilme gibi birtakım üst düzey becerileri içermektedir. Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyi belirlenmiştir. Bunun için de Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilen ve 29 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Betimsel tarama modelindeki bu çalışmada bilgi okuryazarlığının bazı alt boyutlarında cinsiyet faktörünün etkin bir değişken olduğu, mezun olunan lise türünün bilgi okuryazarlığına etki ettiği, bilgi okuryazarlığının bazı alt boyutlarının sınıf düzeylerine göre farklılaştığı gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin sınıflara göre dağılımı incelendiğinde sınıf düzeyleri arasında bilgiyi kullanma ve bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenleme boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur ve bu anlamlı farklılık, bilgiyi kullanma boyutunda birinci ve ikinci sınıflar karşılaştırıldığında birinci sınıflar lehine, ikinci ve üçüncü sınıflar karşılaştırıldığında ikinci sınıflar lehine, üçüncü ve dördüncü sınıflar karşılaştırıldığında dördüncü sınıflar lehinedir. Bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenleme boyutunda ise, birinci sınıflar, üçüncü ve dördüncü sınıflarla karşılaştırıldığında, her ikisinde de farklılık birinci sınıflar lehine olmuştur. Birinci sınıf öğrencilerinin bilgiyi kullanma, bilgiyi kullanmada yasal ve etik düzenleme boyutlarında diğer sınıf düzeylerinden daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Sural ve Dedeşali (2018)'nin Okul Öncesi, Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dallarının üçüncü ve dördüncü sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve müfredat okuryazarlığı düzeylerini belirledikleri çalışmada ise bilgiyi kullanmada yasal ve etik düzenleme boyutunda dördüncü sınıf öğrencilerinin üçüncü sınıf öğrencilerinden daha başarılı olduğu ortaya konulmuştur. Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde tek bir boyutta anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. O da bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenleme boyutudur ve kız öğrencilerin erkek öğrencilerden bu boyutta daha başarılı oldukları dikkat çekmektedir. Diğer üç boyutta ise anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Önal ve Çetin (2014)'in öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerini çeşitli değişkenler açısından inceledikleri çalışmada da kız öğrencilerin bilgiye ulaşma, paylaşma ve işleme sürecinde karşılaşmış oldukları güçlüklerde aldıkları puanların ortalamasının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu ancak bu farklılığın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Yine aynı şekilde Kozikoğlu ve Onur (2019)'un öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik algıları ve bilgi okuryazarlığı düzeylerinin yaşam boyu öğrenme eğilimi üzerindeki etkisini ortaya koydukları çalışmada kız ve erkek öğrencilerin bilgi okuryazarlığı ve akademik öz yeterlik algılarının benzer düzeylerde olduğu tespit edilmiştir. Argon ve diğerlerinin (2008) sınıf öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlığı becerilerini sınıf, cinsiyet ve mezun olunan okul bazında inceledikleri çalışmada, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı becerilerini kullanmada zorlanmadıkları, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik maddelerde erkek öğrencilerin; rapor hazırlama, kaynak gösterme gibi maddelerde ise kız öğrencilerin başarılı olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyleri mezuniyet değişkeni açısından incelendiğinde bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenleme boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Anadolu Lisesi mezunu ve Teknik lise mezunu öğrencilerin Genel lise mezunu öğrencilere nispeten daha yüksek bir ortalamaoya sahip oldukları tespit edilmiştir. Argon ve diğerlerinin (2008) yapmış olduğu çalışmada yabancı dil ağırlıklı liseler ile genel liselerin bilgi okuryazarlığı becerileri karşılaştırılmış ve iki lise türü arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Çalışmada kullanılan

ölçekten alınabilecek en yüksek puan 145'tir. Örneklem grubunda yer alan Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlığı 114.11 olarak bulunmuştur. Bu durumda Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin yüksek olmadığını söyleyebiliriz. Nitekim Özbay ve Benzer (2013)'in daha önce yapmış oldukları benzer bir çalışmada da öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık seviyeleri düşük olarak nitelendirilmiştir. Aldemir (2004) ise, öğretmen adayları ile yürüttüğü araştırmasında öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı becerilerinin her yönüyle gelişmediğini tespit etmiştir. Ünal ve Er (2015)'in Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerini ölçmeye yönelik yaptıkları çalışmada ise öğretmen adaylarının bilgiyi ihtiyaç olarak görme, bilgiye erişme, bilgiyi kullanma ve bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenleme noktasında yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tüm bu çalışmalar, bilgi okuryazarlığı konusunda üniversite öğrencilerinin yeterli beceriye sahip olmadıklarını göstermektedir. Kurbanoglu ve Akkoyunlu (2001)'nin öğrencilere bilgi okuryazarlığı kazandırmaya yönelik yaptıkları çalışmada, öğrencilere kazandırılan bilgi okuryazarlığı becerilerinde kalıcılığın sağlanması ve bu becerilerin başka alanlara aktarılabilmesinde öğretmenlerin büyük bir etkisinin olduğu ortaya konmuştur. Bu sebeple bilgiye ihtiyaç duyma, bilgiyi nasıl araştıracağını ve araştırdığı bilgiyi nerede ve ne zaman kullanabileceğini bilme konusunda eksiklikleri olduğunu gördüğümüz öğrencilerin, bu eksikliklerini giderebilmeleri; öğrencilik ve öğretmenlik hayatlarının temelinde yer alan bilgiyi iletme ve paylaşma, doğru bilgiye ulaşma ve ileride kendi öğrencilerini de bu beceriye yönlendirebilmeleri için bilgi okuryazarlığı derslerinin üniversite müfredatlarında yer alması gerekmektedir. Hinchliffe ve diğerlerinin (2018) üniversite birinci sınıf öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, öğrencilerin kütüphane, bilgi erişimi, araştırma süreci ve bilgi okuryazarlığı ile ilgili kavram yanılgıları olduğu ortaya konulmuştur. Bu yüzden bu dersin, birinci ya da ikinci sınıf düzeyinde yer alması, öğrencilerin üniversite hayatları boyunca, hatta öğretmen olduklarında dahi yaşam boyu devam ettirecekleri bilgiyi nasıl araştıracakları ve sunacakları becerilerini kazanmaları açısından önemlidir. Üniversiteler, birer bilim yuvasıdır. Bu yüzden, bilgi okuryazarlığı dersi her bölümde olması gerekir ancak öğretmen adaylarının kendi öğrencilerine aşılayacakları bu beceriler, böyle bir dersin eğitim fakülteleri müfredatında öncelikli olarak yer almasını gerektirmektedir. Öğretim üyeleri de öğrencilere bilgiyi araştırma, sunma konulu etkinlikler ve projeler yaptırarak öğrencilerin yaşam boyu öğrenme becerisi olan bilgi okuryazarlığı bilinci kazanmalarına yardımcı olmalıdırlar.

Kaynakça

- Adıgüzel, A. (2011), Bilgi okuryazarlığı ölçeğinin geliştirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2011), 15-28. <https://doi.org/10.14582/duzgef.674>
- Akkoyunlu, B., Kurbanoglu, S. (2002). Öğretmenlere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması üzerine bir çalışma. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(2), 123-138.
- Aldemir, A. (2004). *Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyleri üzerine bir araştırma: Sakarya üniversitesi örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://doi.org/10.17860/efd.08241>
- Argon, T., Öztürk, Ç., Kılıçaslan, H. (2008). Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı becerileri üzerine bir durum çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 13-22. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.30227-326605>
- Doyle, C.S. (1992). Outcome measures for information literacy within the national education goals of 1990. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED351033.pdf>
- Erdem, M. ve Akkoyunlu, B. (2002). Bilgi okuryazarlığı becerileri ve bu becerilerin öğrencilere kazandırılması için düzenlenecek öğrenme ortamlarının özellikleri. *Journal of Qafqaz University*, 9, 125-132.

- Güneş, F. (1997). Okur-yazarlık kavramı ve düzeyleri. *A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36, 499-507. https://doi.org/10.1501/egifak_0000000368
- Hinchliffe, L. J., Rand, A., Collier, J. (2018). Predictable information literacy misconceptions of first-year college students. *Communications in Information Literacy*, 12(1), 4-18. <https://doi.org/10.15760/comminfolit.2018.12.1.2>
- Karasar, N. (2005), *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınları.
- Kozikoğlu, İ., Onur, Z. (2019). Predictors of lifelong learning: Information literacy and academic self- efficacy. *Cypriot Journal of Educational Science*, 14(4), 492-506. <https://doi.org/10.18844/cjes.v11i4.3460>
- Kurbanoğlu, S. (2010). Bilgi okuryazarlığı kavramsal bir analiz. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 723-747.
- Kurbanoğlu, S. ve Akkoyunlu, B. (2001). Öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 81-88. <https://doi.org/10.17860/efd.08241>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (6-8. Sınıflar)*. MEB Devlet Kitapları Müdürlüğü Yayını. https://doi.org/10.1501/egifak_0000001458
- Naik, M. M. & Padmini. (2014). Importance of information literacy. *International Journal of Digital Library Services*, 4(3), 92-100.
- Önal, N., Çetin, O. (2014). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 1-30. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.336085>
- Özbay, M. ve Benzer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi okuryazarlığı üzerine bir değerlendirme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(3), 29-40. <https://doi.org/10.16916/aded.15998>
- Pilgrim, J. & Martinez, E. E. (2013). Defining literacy in the 21st century: A guide to terminology and skills. *Texas Journal of Literacy Education*, 1(1), 60-69.
- Polat, C. (2006). Bilgi çağında üniversite eğitimi için bir açılım: Bilgi okuryazarlığı öğretimi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 29, 249-266. <https://doi.org/10.14222/turkiyat775>
- Saatçioğlu, Ö. Özmen, Ö. ve Özer, P. S. (2003). Bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesinde kütüphanelerin rolü ve Dokuz Eylül Üniversitesi uygulaması. *Bilgi Dünyası*, 4(1), 45-63. <https://doi.org/10.24988/ije.2019342786>
- Sural, S., Dedebali, N. C. (2018). A study of curriculum literacy and information literacy levels of teacher candidates in department of social sciences education. *European Journal of Education Research*, 7(2), 303-317. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.7.2.303>
- The Association of College and Research Libraries (ACRL), (2000). *Information literacy competency standards for higher education*. Chicago: American Library Association. <https://doi.org/10.1016/b978-1-84334-065-2.50016-3>
- Türk Dil Kurumu (TDK), (2009). *Türkçe sözlük*. (10. Baskı), Türk Dil Kurumu Yayınları

UNESCO. (2006). *Development of information literacy through school libraries in South-East Asian Countries*. UNESCO Bangkok.

Ünal, F. ve Er, H. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeylerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(41), 1059-1068. <https://doi.org/10.17719/jisr.20154115089>